

Sygn. akt III Pa 1/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 marca 2021r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	<i>sędzia Piotr Witkowski (spr.)</i>
Sędziowie:	<i>Mirosław Kowalewski</i> <i>Małgorzata Szostak-Szydłowska</i>
Protokolant:	<i>Marta Majewska-Wronowska</i>

po rozpoznaniu w dniu 25 marca 2021r. w Suwałkach na rozprawie

sprawy z powództwa M. M.

przeciwko Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu Lasy Państwowe Nadleśnictwo E.

o urlop dla poratowania zdrowia

na skutek apelacji pozwanego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo E.

od wyroku Sądu Rejonowego w Elku IV Wydziału Pracy

z dnia 26 listopada 2020r. sygn. akt IV P 28/20

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe – Nadleśnictwo E. na rzecz powoda M. M. 120 (sto dwadzieścia) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt III Pa 1/21

UZASADNIENIE

Powód M. M. wystąpił z powództwem przeciwko Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu Lasy Państwowe Nadleśnictwo E. o zobowiązanie pozwanego do złożenia oświadczenia woli o udzieleniu mu urlopu dla poratowania zdrowia na okres od 1.07.2020r. do 31.12.2020r. tj. na sześć miesięcy.

Wskazał, że pracuje w Nadleśnictwie E. od października 1985r. przez ponad 35 lat. Rozpoczął pracę na stanowisku adiunkta, a następnie jako nadleśniczy terenowy, główny inżynier nadzoru i zastępca nadleśniczego. Na tym ostatnim stanowisku przepracował 25 lat. Nigdy nie otrzymał żadnego upomnienia lub nagany. Wskazał, iż przez pół roku

przebywał na zwolnieniu lekarskim i w dniu 30.01.2020r. złożył wniosek o udzielenie płatnego urlopu dla poratowania zdrowia. Pozwany odmówił mu i wskazał trzy argumenty odmowy: przebywanie przez niego na długotrwałym zwolnieniu lekarskim, które dyskwalifikuje go jako osobę uprawnioną do uzyskania urlopu dla poratowania zdrowia; niewykorzystanie urlopu wypoczynkowego za lata 2018 i 2019 co jest niezgodne z §23 ust.1 Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe; nieuregulowanie sytuacji pracowniczej i nie złożenie wyjaśnień dotyczących nieprawidłowości wykazanych podczas dwóch kontroli przeprowadzonych w dziale gospodarki leśnej. Zdaniem pozwanego nadużywa on prawa, a po stawieniu się w miejscu pracy oraz złożeniu wyjaśnień i wykorzystaniu urlopu wypoczynkowego nie widzi przeszkód do złożenia kolejnego wniosku w tej sprawie.

Zdaniem powoda argumenty pozwanego nie znajdują podstaw w przepisach prawa pracy i są fikcyjne. Pracodawca nie może bagatelizować stanu zdrowia pracownika i w odmowie kierować się przesłankami pozaustawowymi. Ponadzakładowy Układ Zbiorowy Pracy dla Pracowników Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe nie ma pierwszeństwa przed art. 46 ust.1 pkt 3 ustawy o lasach, który stanowi, że pracownicy Służby Leśnej mają prawo do płatnego urlopu dla poratowania zdrowia w wymiarze nie przekraczającym jednorazowo sześciu miesięcy po spełnieniu ustawowych przesłanek. Wskazał, iż po powrocie do pracy nie został zobowiązany do złożenia wyjaśnień lecz otrzymał wypowiedzenie zmieniające na stanowisko starszego specjalisty służby leśnej ds. marketingu i został przeniesiony na okres trzech miesięcy na stanowisko podleśniczego (...) Z., co nosi znamiona mobbingu.

W dniu 11.03.2020r. złożył do pozwanego kolejny wniosek o udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia i przedłożył stosowne zaświadczenie lekarskie. Pozwany ponownie tego wniosku nie uwzględnił, odraczając zgodę na udzielenie urlopu i podając jako przyczyny: pandemię koronawirusa zagrażającą bytowi ekonomicznemu Nadleśnictwa E.; nie wykorzystanie urlopu zaległego z 2019r. oraz urlopu bieżącego; zdolność do pracy na podstawie orzeczenia lekarza medycyny pracy; wypowiedzenie warunków pracy; przeniesienie na stanowisko podleśniczego które według pozwanego, daje możliwość w większym stopniu zachowania zdrowia.

Zatem według pozwanego nie może on w ogóle skorzystać z uprawnienia ustawowego do urlopu dla poratowania zdrowia, skoro przeszkodą jest przebywanie na zwolnieniu lekarskim lub jego zdolność do pracy.

Wskazał w związku z tym, iż prawo do urlopu dla poratowania zdrowia uzależnione jest od kumulatywnego spełnienia trzech przesłanek: jednej o charakterze medycznym czyli wystąpienia pogorszenia stanu zdrowia oraz trzyletniego stażu pracy i zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy. Prawo to jest prawem podmiotowym i może być dochodzone na drodze sądowej. Przepis art. 46 ust.1 pkt 3 ustawy o lasach nie przewiduje okoliczności o charakterze negatywnym, wykluczającym prawo do urlopu dla poratowania zdrowia. Obojętne prawnie są inne okoliczności odnoszące się do pracownika oraz do pracodawcy. W przypadku spełnienia ustawowych przesłanek przez pracownika ma on roszczenie o udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia.

Pozwane Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo E. wniosło o oddalenie powództwa. Wskazało, że ma odmienną ocenę prawną zasad udzielania urlopu dla poratowania zdrowia i nie jest ono bezwzględnie związane wnioskiem pracownika o udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia. Zasady udzielenia tego urlopu reguluje treść §23 Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasów Państwowych. Sam fakt istnienia choroby nie jest powodem do udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia i pracownik musi przedstawić zaświadczenie lekarskie stwierdzające chorobę oraz zasadność udzielenia takiego urlopu. Zaświadczenie lekarskie złożone przez powoda nie wskazuje na jakie schorzenie cierpi powód a wpis, że kontynuuje leczenie psychiatryczne nie spełnia wymagań. Z uwagi na niedookreślony charakter przepisów odmowa udzielenia powodowi urlopu dla poratowania zdrowia jest uzasadniona.

Na rozprawie w dniu 02.07.2020r. powód zmodyfikował powództwo w ten sposób, że wniósł o zobowiązanie pozwanego do złożenia oświadczenia woli o udzieleniu powodowi urlopu dla poratowania zdrowia na okres sześciu miesięcy, liczonych od dnia prawomocnego wyroku.

Wyrokiem z dnia 26.11.2020 r. Sąd Rejonowy w Elku zobowiązał pozwanego do złożenia oświadczenia woli o udzieleniu powodowi urlopu dla poratowania zdrowia na okres sześciu miesięcy (pkt 1), zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 2) oraz nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 80 zł tytułem wydatków poniesionych w sprawie.

Sąd Rejonowy wskazał, iż bezspornym jest, że powód M. M. pracuje w pozwanym Nadleśnictwie E. nieprzerwanie od października 1985r. przez 35 lat. Pracę rozpoczął na stanowisku adiunkta, a następnie jako nadleśniczy terenowy, główny inżynier nadzoru i zastępca nadleśniczego. Na stanowisku zastępcy nadleśniczego przepracował 25 lat. Nigdy nie otrzymał żadnego upomnienia lub nagany.

Przez okres pół roku przebywał na zwolnieniu lekarskim i w trakcie trwania tego zwolnienia lekarskiego, w dniu 30.01.2020r. złożył wniosek o udzielenie płatnego urlopu dla poratowania zdrowia w wymiarze sześciu miesięcy w terminie, bezpośrednio po wyczerpaniu okresu zasiłkowego w 2020r. Jako podstawę wniosku wskazał §23 Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe. Swoją wniosek powód uzasadnił tym, że w pozwanym nadleśnictwie przepracował ponad 35 lat i nigdy nie korzystał z tego uprawnienia. Ma skończone 61 lat i podupadł na zdrowiu, a jego schorzenia wymagają leczenia farmakologicznego oraz terapeutycznego. Udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia pozwoli na podreperowanie zdrowia i regenerację organizmu. Do wniosku powód dołączył zaświadczenie lekarskie z 30.01.2020r., z którego wynika, że lekarz psychiatra rozpoznał u niego zaburzenia adaptacyjne F43.2. Lekarz w zaświadczeniu wskazał, że powód kontynuuje leczenie psychiatryczne, na powstanie schorzenia miała wpływ długoletnia praca w nadleśnictwie. W związku z tym konieczne jest udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia, a rokowania co do powrotu do zdrowia w przypadku udzielenia urlopu są korzystne.

W nawiązaniu do złożonego wniosku powód w dniu 10.02.2020r. oświadczył, że jego leczenie zakończy się w dniu 17.02.2020r.

Jak dalej ustalił Sąd I instancji pozwany pismem z dnia 12.02.2020r. nie wyraził zgody na udzielenie powodowi urlopu dla poratowania zdrowia, argumentując, że powód nie spełnia wymogów określonych w §23 Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe. Jako przyczynę odmowy podał przebywanie powoda na długotrwałym zwolnieniu lekarskim, które dyskwalifikuje go jako osobę uprawnioną do uzyskania urlopu dla poratowania zdrowia. Złożone przez powoda zaświadczenie lekarskie nie dowodzi jednoznacznie, że rodzaj schorzenia wymaga udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia, a skoro powód jest chory to powinien skorzystać ze świadczeń dla osób chorych, dlatego nie jest możliwe udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia w trakcie przebywania pracownika na długotrwałym zwolnieniu lekarskim. Dodatkowo jako przyczynę odmowy pozwany wskazał również niewykorzystanie przez powoda urlopu wypoczynkowego za lata 2018 i 2019, co jest niezgodne z §23 ust.1 Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe. Pozwany wskazał też na nieuregulowanie sytuacji pracowniczej powoda i niezłożenie wyjaśnień dotyczących nieprawidłowości wykazanych podczas dwóch kontroli przeprowadzonych w dziale gospodarki leśnej. Pozwany nie widzi przeszkód do stawienia się powoda w miejscu pracy i złożeniu wyjaśnień na temat opisanych kontroli, wykorzystania urlopu wypoczynkowego, a następnie złożenia kolejnego wniosku o udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia. W innym przypadku złożenie takiego wniosku stanowi nadużycie prawa.

Powód wrócił do pracy w dniu 18.02.2020r. i otrzymał skierowanie na badania kontrolne lekarza medycyny pracy na zajmowanym stanowisku. W tym samym dniu zaproponowano mu zawarcie porozumienia zmieniającego warunki umowy o pracę na stanowisko starszego specjalisty SL ds. marketingu ze zmniejszeniem wynagrodzenia. Powód nie wyraził zgody na porozumienie zmieniające.

Jak wynikało z dalszych ustaleń Sądu Rejonowego dnia 18.02.2020r. powód uzyskał orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na zajmowanym stanowisku na okres do 8.12.2021r. Po powrocie do pracy nie został zobowiązany do złożenia wyjaśnień, o których mowa była w odmowie udzielenia urlopu, ale w dniu 28.02.2020r. otrzymał wypowiedzenie zmieniające na stanowisko starszego specjalisty służby leśnej ds.

marketingu a następnie – pismem z dnia 2 marca 2020r.- na podstawie art.42§4 kp i §6 PUZP został przeniesiony na okres trzech miesięcy do dnia 31.05.2020r. na stanowisko podleśniczego (...)Z..

W dniu 11.03.2020r. powód złożył do pozwanego kolejny wniosek o udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia z takim samym uzasadnieniem jak przy pierwszym wniosku i przedłożył stosowne zaświadczenie lekarskie z dnia 2.03.2020r. o podobnej jak pierwsze treści. Pozwany pismem z dnia 25.03.2020r. ponownie nie uwzględnił wniosku powoda, odraczając zgodę na udzielenie urlopu do końca pandemii koronawirusa i podając jako przyczyny: pandemię koronawirusa zagrażającą bytowi ekonomicznemu Nadleśnictwa E.; nie wykorzystanie przez powoda urlopu zaległego z 2019r. oraz urlopu bieżącego; zdolność powoda do pracy na podstawie orzeczenia lekarza medycyny pracy; wypowiedzenie powodowi warunków pracy i prawo powoda do odmowy przyjęcia tych warunków; przeniesienie na stanowisko podleśniczego, które według pozwanego, daje możliwość w większym stopniu zachowania zdrowia. Jednocześnie w ostatnim akapicie przedmiotowego pisma nadleśniczy pozwanego nadleśnictwa wskazał, że skłonny będzie rozważyć „...zmianę charakteru zatrudnienia...” powoda na uzasadniony wniosek powoda.

Sąd Rejonowy wskazał na przedstawione przez powoda w toku procesu kolejne zaświadczenie lekarskie z dnia 6.07.2020r.- o podobnej treści jak dwa pierwsze zaświadczenia z 30.01.2020r. i 2.03.2020r. Na żądanie Sądu Rejonowego zaświadczenie to zostało doprecyzowane przez lekarza leczącego powoda, który w zaświadczeniu z dnia 8.10.2020r., oprócz powtórzenia poprzednich treści wskazał, że konieczne jest udzielenie powodowi sześciomiesięcznego urlopu dla poratowania zdrowia, a jego wykorzystanie rokuje powrót pracownika do pracy zawodowej.

Sąd I instancji wskazał, iż przesłuchany w charakterze strony Nadleśniczy Nadleśnictwa E. A. W. zeznał, że z ostatnich pięciu wniosków o urlop dla poratowania zdrowia pozytywnie rozpoznał tylko jeden i udzielił urlopu, a podstawa wszystkich wniosków jest taka sama. W przypadku powoda nadleśniczy wskazał, że przy pierwszym wniosku był on jeszcze na zwolnieniu lekarskim i zasugerował mu wykorzystanie zaległego urlopu i z poprzedniego roku. Kiedy wpłynął drugi wniosek to pojawiła się pandemia i wysyłanie na urlopy może spowodować złe następstwa w sytuacji gospodarczej pozwanego. Jednocześnie nie wskazał żadnych osób chorych lub przebywających na kwarantannie w pozwanym zakładzie podczas podejmowania decyzji. Zdaniem Nadleśniczego powód na urlopie generuje koszty, bo trzeba mu płacić, a nie pracuje. Skoro powód ma orzeczenie od lekarza medycyny pracy to urlop może nie być udzielony. Od arbitralnej decyzji nadleśniczego można się dowołać w trybie wewnątrzzakładowym, ale nie jest to tryb odwoławczy, i o którym jednak Nadleśniczy nie pouczał powoda. Nadleśniczy zeznał, że nie kwestionuje zaświadczeń lekarskich ale mógł odmówić urlopu i odmówił oraz odroczył decyzję.

Uwzględniając roszczenie powoda w całości Sąd Rejonowy wskazał na art. 46 ust. 1 pkt 3 ustawy o lasach, zgodnie z którym pracownicy Służby Leśnej mają prawo do płatnego urlopu dla poratowania zdrowia w wymiarze nieprzekraczającym jednorazowo sześciu miesięcy, jeżeli przepracowali w Lasach Państwowych w pełnym wymiarze czasu pracy przez okres nie krótszy niż trzy lata.

Uzupełnieniem tej regulacji ustawowej jest treść § 23 Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe. §23 ust.1 PUZP mówi, że pracownik może otrzymać urlop dla poratowania zdrowia, pomimo nie wykorzystania bieżącego urlopu wypoczynkowego. Zgodnie z § 23 ust.2a PUZP urlopu dla poratowania zdrowia udziela się w wymiarze nie przekraczającym jednorazowo sześciu miesięcy, pracownikowi, który przepracował u pracodawców objętych układem co najmniej trzy lata w pełnym wymiarze czasu pracy. Na podstawie §23 ust.3 PUZP - urlopu dla poratowania zdrowia udziela pracodawca z zastrzeżeniem ust.3a, który mówi, że wniosek o udzielenie urlopu powinien być uzasadniony przez pracownika i udokumentowany zaświadczeniem lekarskim stwierdzającym, że rodzaj schorzenia wymaga udzielenia urlopu a jego wykorzystanie rokuje powrót pracownika do pracy zawodowej.

Wskazał więc Sąd Rejonowy, że urlop dla poratowania zdrowia jest dodatkowym przywilejem pracowników, przyznanym obok pozostałych uprawnień urlopowych. Ustawodawca posłużył się przy tym terminem „urlop”, który

w prawie pracy oznacza usprawiedliwiony okres zwolnienia pracownika z obowiązku świadczenia pracy o określonym przeznaczeniu.

Sąd I instancji wskazał, iż urlop dla poratowania zdrowia jest specyficzną odmianą urlopu pracowniczego, najbardziej zbliżoną w swej konstrukcji i celu do urlopu wypoczynkowego, stąd nie można z obydwu tych instytucji korzystać w tym samym czasie (tak wyrok Sąd Najwyższy z 10.02.1988 r., III PZP 4/88). Nie oznacza to jednak, że pracownik Lasów Państwowych nie może otrzymać urlopu dla poratowania zdrowia, pomimo niewykorzystania bieżącego urlopu wypoczynkowego, wręcz przeciwnie, przepis §23 PUZP pozwala pracodawcy podjąć taką decyzję o udzieleniu urlopu, a pracownikowi zachować urlop. W niniejszym przypadku pracodawca - wbrew zapisom PUZP - jako jedną z przyczyn nie udzielenia powodowi urlopu dla poratowania zdrowia wskazał niewykorzystanie przez niego urlopu wypoczynkowego za lata 2018 i 2019. W konsekwencji takiego stanowiska pracodawcy powód po powrocie do pracy po zwolnieniu lekarskim wykorzystał zaległy urlop za 2018r. oraz za 2019r.

Sąd I instancji zwrócił uwagę, iż zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego fakt korzystania przez pracownika z urlopu dla poratowania zdrowia w czasie niezdolności do pracy z powodu choroby także nie powinien stanowić przeszkody do udzielenia tego urlopu. W myśl wyroku Sądu Najwyższego z dnia 08.07.2014 r., I PK 324/13 po spełnieniu przesłanek prawa do urlopu dla poratowania zdrowia pracodawca ma obowiązek udzielenia tego urlopu w terminie wskazanym przez lekarza, a więc nawet wtedy, gdy w tym okresie wnioskujący o urlop pracownik korzystał ze zwolnienia lekarskiego.

Natomiast regulacja prawa do urlopu dla poratowania zdrowia dla leśników ogranicza się do materialnoprawnych przesłanek. Prawo do urlopu dla poratowania zdrowia uzależnione jest zatem od spełnienia trzech przesłanek: przesłanki o charakterze medycznym, czyli wystąpienia pogorszenia stanu zdrowia, który wymaga poratowania, co najmniej trzyletniego stażu pracy wnioskującego pracownika i zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy. Przesłanki te muszą być spełnione kumulatywnie. Warunki prawa do urlopu dla poratowania zdrowia mają więc charakter konkretny i są jednoznacznie identyfikowalne. Powód zaś spełnił te przesłanki ustawowe ubiegania się o urlop: swoje oba wnioski powód uzasadnił tym, że w pozwanym nadleśnictwie przepracował ponad 35 lat i nigdy nie korzystał z tego uprawnienia; ma skończone 61 lat i podupał na zdrowiu; a jego schorzenia wymagają leczenia farmakologicznego oraz terapeutycznego; udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia pozwoli na podreperowanie zdrowia i regenerację organizmu. Do wniosków powód dołączył zaświadczenie lekarskie z którego wynika, że lekarz psychiatra rozpoznał u powoda zaburzenia adaptacyjne F43.2. Lekarz w zaświadczeniach wskazał, że powód kontynuuje leczenie psychiatryczne, na powstanie schorzenia miała wpływ długoletnia praca w nadleśnictwie. W związku z tym konieczne jest udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia, a rokowania co do powrotu do zdrowia w przypadku udzielenia urlopu są korzystne.

Przepis art. 46 ust. 1 pkt 3 ustawy o lasach nie przewiduje okoliczności o charakterze negatywnym, a więc takich, które wykluczają prawo do urlopu dla poratowania zdrowia dla pracownika Służby Leśnej. Obojętne prawnie w kontekście badanego uprawnienia są więc inne okoliczności odnoszące się do pracownika.

Sąd Rejonowy uznał więc, iż argumentacja przedstawiona przez pozwanego w zakresie odmowy udzielenia urlopu powodowi oraz odroczenia decyzji o jego udzieleniu jest arbitralna, polega na dowolnej decyzji pracodawcy, niemającej umocowania w aktach ustawowych oraz w aktach prawa wewnętrznego. W ustalonym stanie faktycznym w tym samym nadleśnictwie pracodawca jednemu pracownikowi udziela urlopu dla poratowania zdrowia, a drugiemu pracownikowi takiego urlopu nie udziela. Argumentacja pozwanego prowadzi do wniosku, że powód w ogóle nie może skorzystać z uprawnienia ustawowego do urlopu dla poratowania zdrowia, skoro przeszkodą jest m.in. przebywanie na zwolnieniu lekarskim lub zdolność powoda do pracy na zajmowanym stanowisku. Jednocześnie stwierdzenie w ostatnim akapicie pisma nadleśniczego o odroczeniu decyzji o przyznaniu urlopu z dnia 25.03.2020r., że skłonny będzie rozważyć „...zmianę charakteru zatrudnienia...” powoda na uzasadniony wniosek powoda, wskazuje na pozamerytoryczne próby nacisku na powoda i uzależnienie przyznania ustawowego uprawnienia od pozamerytorycznych przesłanek.

W opinii Sądu I instancji dochodzi tu do nieuzasadnionego różnicowania pracowników, które nie sposób ocenić na podstawie obiektywnych kryteriów. Prawa do urlopu dla poratowania zdrowia nie można uzależniać od szczególnych potrzeb pracodawcy, a ściśle rzecz ujmując od ich niezastąpienia. Urlop ten z jednej strony służy pracownikowi w celu regeneracji zdrowia utraconego w pracy, z drugiej strony służy pracodawcy, gwarantując odzyskanie pełnej sprawności pracownika do dalszej pracy.

Ponadto prawidłowe odczytanie §23 ust.1PUZP jedynie uszczegóławia prawo podmiotowe w zakresie urlopu dodatkowego na leczenie sanatoryjne i dla poratowania zdrowia o możliwość jego otrzymania pomimo nie wykorzystania bieżącego urlopu wypoczynkowego, a nie stwarza fakultatywną możliwość otrzymania tych urlopów. Potwierdza to dalsza systematyka tego paragrafu. W ust. 3 i ust. 3a przepis ten stanowi, że urlopu dla poratowania zdrowia udziela pracodawca, co należy rozumieć, jako wskazanie organu właściwego do udzielania urlopu dla poratowania zdrowia, a nie, jak sugeruje pozwane nadleśnictwo, jako przyznanie uznaniowej kompetencji do podejmowania decyzji w tym przedmiocie. Przepis ten używa sformułowania „udziela”, co wskazuje na powinność działania, a nie, jak tego chce pozwany, na tylko możliwość udzielenia urlopu (tak uchwała Sądu Najwyższego z 14.02.2012 r., III PZP 1/12, na tle art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela; Dz. U. z 2018 r. poz.967 ze zm., który to przepis używa takiego samego sformułowania).

Sąd Rejonowy uznał, iż powód wyczerpał przesłanki proceduralne opisane § 23 ust. 3b PUZP i uzasadnił wniosek o udzielenie urlopu na poratowanie zdrowia wskazując, że jego celem jest przeprowadzenie zalecanego przez lekarza leczenia. Układ nie stawia wymagań co do uzasadnienia wniosku, więc należy uznać je za wystarczające. Powód przedłożył również zaświadczenie lekarskie, gdzie wymieniono schorzenie, a na żądanie sądu określono okres urlopu i stwierdzono, że wykorzystanie urlopu „rokuje powrót pracownika do pracy zawodowej”. Podstawą żądania udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia jest aktualne zaświadczenie lekarskie stwierdzające taką potrzebę (tak postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27.02.2013 r. II PK 303/12). Żądanie powoda nie może być traktowane jako nadużycie prawa - w niniejszym przypadku pozostało mu bowiem jeszcze około cztery lata do uzyskania wieku emerytalnego, więc musi ten okres dopracować, nie uniknął też wypowiedzenia zmieniającego. Natomiast skoro ani ustawodawca, ani Lasy Państwowe w PUZP nie przewidziały żadnych wymagań co do zaświadczenia, to złożone przez powoda zaświadczenie należy uznać za wystarczające.

Dlatego wobec spełnienia przez powoda przesłanek określonych w art. 46 ust. 1 pkt 3 ustawy o lasach, tj. przesłanki medycznej w postaci pogorszenia stanu zdrowia, przesłanki stażu pracy i przesłanki wymiaru etatu, Sąd Rejonowy uznał powództwo za uzasadnione i zobowiązał pozwanego do złożenia oświadczenia o udzieleniu powodowi urlopu dla poratowania zdrowia na okres sześciu miesięcy. W tym zakresie podniósł dodatkowo, że przepisy nie wskazują terminu wystawienia orzeczenia lekarskiego o potrzebie udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia oraz nie zobowiązują lekarza do wystawienia określonego terminu udzielenia urlopu.. Z zaświadczenia przedstawionego przez lekarza wynika, że zarówno schorzenie (zaburzenia adaptacyjne) jak i leczenie trwa, a zatem potrzeba udzielenia urlopu zachowuje aktualność w szczególności z uwagi na fakt, iż przyczyna zaburzeń nie zniknęła.

O kosztach postępowania orzekł zgodnie z ogólną zasadą postępowania cywilnego wyrażoną w art. 98 kpc w związku z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.2014.1025 z późn. zm.). Koszty zastępstwa procesowego ustalono zgodnie ze stawkami minimalnymi określonymi w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz.U.2015.1084)- §9ust.1pkt3.

Apelację od tego wyroku złożył pozwany, zaskarżając go w całości, zarzucając mu naruszenie:

1. przepisów prawa materialnego:

- art. 46 ust. 1 pkt 3 ustawy o lasach;

- § 23 ust. 1 Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe,

poprzez uznanie, iż powód ma prawo do urlopu dla poratowania zdrowia oraz że pozwany nie miał prawa odmówić powodowi udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia;

2. przepisów procesowych, które mogły mieć wpływ na wynik postępowania tj. art. 278 kpc, poprzez oddalenie wniosku dowodowego o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego psychiatry oraz biegłego sądowego z medycyny pracy, przeprowadzenie którego było niezbędne do ustalenia, czy stan zdrowia powoda uprawnia go do przyznania mu prawa do urlopu dla poratowania zdrowia.

Mając na uwadze powyższe domagał się:

- zmiany zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według przepisów prawa, za postępowanie w pierwszej instancji, po uprzednim dopuszczeniu i przeprowadzeniu dowodu z opinii biegłego sądowego psychiatry oraz biegłego sądowego z medycyny pracy, na okoliczność, czy stan zdrowia powoda wymaga udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia, a jeśli tak, to czy jego wykorzystanie rokuje powrót powoda do pracy zawodowej oraz na jaki okres urlop ten winien być udzielony. Domagał się również zasądzenia od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, zgodnie z przepisami prawa;

- ewentualnie uchylenie wyroku Sądu Rejonowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania z zobowiązaniem Sądu I instancji do dopuszczenia i przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego sądowego psychiatry oraz biegłego sądowego z medycyny pracy, na okoliczność, czy stan zdrowia powoda wymaga udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia, a jeśli tak, to czy jego wykorzystanie rokuje powrót powoda do pracy zawodowej oraz na jaki okres urlop ten winien być udzielony.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego jest bezzasadna.

Zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego jest prawidłowy i znajduje oparcie zarówno w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, jak i obowiązujących przepisach prawa.

Sąd Okręgowy aprobuje ustalenia faktyczne Sądu I instancji i przyjmuje je jako własne, czyniąc je integralną częścią niniejszego uzasadnienia i jednocześnie uznając, że nie ma potrzeby powielania ich w całości ponownie. Ponadto Sąd II instancji podziela również wywody prawne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, nie znajdując żadnych podstaw do ich zmiany bądź uchylenia.

Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie był w zasadzie bezsporny. Został on ustalony na podstawie dokumentów, których prawdziwości i rzetelności nie kwestionowała żadna ze stron.

Poza sporem było m.in. że w dniu 30.01.2020r. oraz 11.03.2020r. powód wystąpił do pozwanego pracodawcy z wnioskami o udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia i przedłożył stosowne zaświadczenie lekarskie.

Należy mieć również na uwadze, że wnioski zostały złożone w okresie, w którym pracodawca dążył do zmiany warunków zatrudnienia powoda w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi podczas kontroli. Natomiast ostatecznie pracodawca nie uwzględnił żadnego z wniosków o udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia wskazując na niewykorzystanie przez powoda urlopu wypoczynkowego, oraz problemami kadrowymi ze względu na szczególne potrzeby służbowe pracodawcy w związku z koronawirusem oraz zapewnienie prawidłowego toku pracy.

W tym miejscu należy odnieść się do wniosku apelującego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych lekarzy sądowych z zakresu psychiatrii oraz medycyny pracy na okoliczność ustalenia stanu zdrowia powoda w aspekcie prawa do

urlopu dla poratowania zdrowia. Wniosek ten jest chybiony i nie podlegał uwzględnieniu, już na etapie postępowania przed Sądem Rejonowym. Przede wszystkim o stanie zdrowia w sytuacji dopuszczania pracownika do pracy decyduje lekarz medycyny pracy, który jest uprawniony do wystawienia zaświadczenia o zdolności danej osoby do pracy na konkretnym stanowisku pracy. Powód takie zaświadczenie otrzymał i to jego zdolności do pracy na danym stanowisku pracy zamyka. Odrębną kwestią jest natomiast stan zdrowia powoda, który wymaga poratowania w ramach urlopu dla poratowania zdrowia. W tym względzie powód również otrzymał stosowane zaświadczenie od lekarza prowadzącego. Konkludując obie stacje należy zauważyć, że uzyskanie obu zaświadczeń odnosi się do innych kategorii medycznych. W pierwszym przypadku chodzi o zdolność do pracy na danym stanowisku, zaś w drugim o potrzebę odsunięcia pracownika od świadczenia pracy w celu poratowania zdrowia, co nie oznacza niezdolności do pracy (zob. powoływany już przez Sąd I instancji wyrok Sądu Najwyższego z 8.07.2014 r., I PK 324/13). Dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu medycyny pracy czy psychiatrii jest zatem w sprawie zbędne, tym bardziej, że odmowa udzielenia porodowi urlopu dla poratowania zdrowia przez pozwanego nie wiązała się z kwestionowaniem stanu zdrowia powoda, ale opierała się na zastrzeżeniach natury formalnej i własnej interpretacji przepisów prawa regulujących to uprawnienie, która ostatecznie okazała się błędna.

Oś sporu w niniejszej sprawie opierała się na ustaleniu, czy pracodawca był zobligowany do udzielenia powodowi urlopu dla poratowania zdrowia. Strony prezentowały w tym zakresie skrajnie odmienne stanowiska. Powód twierdził, że pracodawca taki wniosek jest zobowiązany uwzględnić, zaś pozwany, iż leży to sferze jego uznania.

Zgodnie z art. 46 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 28.09.1991 r. o lasach (Dz. U. z 2018 r. poz. 2129) pracownicy Służby Leśnej mają prawo do płatnego urlopu dla poratowania zdrowia w wymiarze nieprzekraczającym jednorazowo sześciu miesięcy, jeżeli przepracowali w Lasach Państwowych w pełnym wymiarze czasu pracy przez okres nie krótszy niż trzy lata.

Za Sądem Rejonowym wskazać więc należy, że prawo do urlopu dla poratowania zdrowia uzależnione jest od spełnienia trzech przesłanek: przesłanki o charakterze medycznym, czyli wystąpienia pogorszenia stanu zdrowia, który wymaga poratowania, co najmniej trzyletniego stażu pracy wnioskującego pracownika i zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy. Przesłanki te muszą być spełnione kumulatywnie. Warunki prawa do urlopu dla poratowania zdrowia mają więc charakter konkretny i są jednoznacznie identyfikowalne. W świetle art. 46 ust. 1 pkt 3 ustawy o lasach przewidziane w nim prawo jest więc prawem podmiotowym, które może być dochodzone na drodze sądowej.

Wymaga podkreślenia, że analizowany przepis nie przewiduje okoliczności o charakterze negatywnym, a więc takich, które wykluczają prawo do urlopu dla poratowania zdrowia dla pracownika Służby Leśnej. Obojętne prawnie w kontekście badanego uprawnienia są więc inne okoliczności odnoszące się do pracownika, w szczególności sposób wykonywania pracy, czy podejmowanie przez niego działań obliczonych na uniemożliwienie pracodawcy rozwiązania stosunku pracy lub zmianę jego treści w drodze wypowiedzenia zmieniającego.

Podkreślić należy, że prawnie nieistotne pozostają również okoliczności dotyczące pracodawcy. Przepis art. 46 ust. 1 pkt 3 ustawy o lasach nie odnosi w jakikolwiek sposób do pracodawcy, jego sytuacji, potrzeb, czy możliwości. Prawa do urlopu dla poratowania zdrowia nie można zatem uzależniać od szczególnych potrzeb pracodawcy, a ściślej rzecz ujmując od ich niezastnienia. Natomiast w niniejszej sprawie to na tych okolicznościach pozwany skupiał się przede wszystkim odmawiając powodowi udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia. Natomiast w świetle powyższych przepisów w przypadku spełnienia przedstawionych przesłanek ustawowych pracownik ma roszczenie do pracodawcy o udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia, zaś pracodawca winien mu zadośćuczynić poprzez udzielenie tego urlopu. Próba unicestwienia tego żądania, która opierałaby się na twierdzeniach nienawiązujących do ustawowych przesłanek roszczenia o udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia, nie może odnieść skutku.

Odnosząc się do zarzutów apelacji należy podkreślić, że w żadnej mierze roszczeniowego charakteru urlopu dla poratowania zdrowia dla pracowników Służby Leśnej nie podważa treść § 23 Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe. Przepis ten w ust. 2a powiela w całości przesłanki maturalnoprawne prawa do urlopu dla poratowania zdrowia. Ust. 1 stanowi natomiast, że pracownik może

otrzymać urlop na poratowanie zdrowia, co sugerowałoby fakultatywność tego świadczenia, lecz zgodnie z regułą określoną w art. 9 § 2 kp postanowienie układowe nie może być mniej korzystne niż przepisy Kodeksu pracy oraz innych ustaw i aktów wykonawczych. Skoro zatem § 23 ust. 1 Układu nie może redukować uprawnień pracowniczych ustanowionych art. 46 ust. 1 pkt 3 ustawy o lasach, to oznacza to, że jego wykładnia powinna zmierzać do zapewnienia zgodności z regulacją ustawową. Przyjąć zatem należy, iż § 23 ust. 1 Układu, mimo odmiennej leksyki, również reguluje prawo podmiotowe.

Sąd I instancji bardzo szczegółowo wyłuszczył kwestie dotyczące urlopu dla poratowania zdrowia w aspekcie zapisów zarówno ustawowych, jak i Układu, jednak z racji na jednoznaczne stanowisko pozwanego w apelacji należy podkreślić, że § 23 ust. 3 i ust. 3a Układu stanowi, że urlopu dla poratowania zdrowia udziela pracodawca, a kierownikowi jednostki organizacyjnej organ powołujący, co należy rozumieć, jako wskazanie organu właściwego do udzielania urlopu dla poratowania zdrowia, a nie, jak sugerował pozwany, jako przyznanie uznaniowej kompetencji do podejmowania decyzji w tym przedmiocie. Zresztą przepis ten używa sformułowania "udziela", co wskazuje na powinność działania, a nie, jak tego chce pozwany, na tylko możliwość udzielenia urlopu. Powód uzasadnił wnioski o udzielenie urlopu na poratowanie zdrowia wskazując, że jego celem jest przeprowadzenie zalecanego przez lekarza leczenia. Układ nie stawia wymagań, co do uzasadnienia wniosku, więc takowe należy uznać za wystarczające. Powód przedłożył również zaświadczenie lekarskie, gdzie wymieniono schorzenia, okres urlopu i stwierdzono, że pacjent rokuje na wyleczenie. Spełnił więc wymagania, o których mowa w § 23 ust. 3b Układu. Wprawdzie zapisy zaświadczenia są dość lakoniczne, lecz Układ nie wymaga obszerniejszych. Dodatkowo wskazać należy, że ani ustawa o lasach ani Układ nie precyzuje kto ma wystawić stosowne zaświadczenie, jakie ma mieć kwalifikacje ta osoba, ani nie określa trybu, w którym ma to nastąpić. Brak też w tym zakresie przepisów wykonawczych, które obowiązują w przypadku innych grup zawodowych uprawnionych do urlopu dla poratowania zdrowia.

W tym stanie rzeczy, wobec spełnienia przez powoda przesłanek określonych w art. 46 ust. 1 pkt 3 ustawy o lasach, tj. przesłanki medycznej w postaci pogorszenia stanu zdrowia, przesłanki stażu pracy i przesłanki wymiaru etatu, Sąd Rejonowy prawidłowo uznał powództwo za uzasadnione i zobowiązał pozwanego do złożenia oświadczenia o udzieleniu powodowi urlopu dla poratowania zdrowia za okres sześciu miesięcy, czyli w maksymalnym wymiarze.

Owszem można założyć, że w sytuacji szczególnej pracodawca może nie udzielić urlopu dla poratowania zdrowia wskazując na art. 8 kp, który stanowi, iż nie można czynić ze swego prawa użytku, który byłby sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony.

W niniejszej jednak sprawie taka szczególna sytuacja nie zaistniała. Nie może nią być brak obsady stanowiska podleśniczego i zaistnienia tylko stanu epidemii. Wszakże wcześniej stanowisko podleśniczego nie było obsadzone. W trakcie postępowania sądowego pozwany też nie wykazał, że nastąpiły jakieś istotne braki kadrowe w związku z epidemią. Po upływie więc trzymiesięcznego oddelegowana na inne stanowisko powód winien otrzymać urlop dla poratowania zdrowia. Jeżeli zaś nastąpiłyby istotne braki kadrowe w związku z epidemią zawsze z urlopu powoda można byłoby odwołać.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 385 kpc Sąd oddalił apelację (pkt 1).

O kosztach procesu za drugą instancję Sąd orzekł zgodnie z wynikiem sprawy, na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 kpc i art. 99 kpc w zw. § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 3 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800 ze zm.).

mt